سند ملی دانش‌بنیان امنیت غذایی

اردیبهشت ۱۴۰۲

شورای عالی انقلاب فرهنگی
ستاد علم، فناوری و نوآوری
معاونت فناوری، نوآوری و اقتصاد دانش‌بنیان

تعاریف

امنیت غذایی: دسترسی فیزیکی، اقتصادی و عادلانه همه مردم در طول زندگی به غذای کافی، سالم، مغذی و حلال جهت رفع نیازهای یک رژیم تغذیه‌ای سازگار با سلیقه‌ها و ترجیحات آن‌ها برای برخورداری از یک زندگی سالم و فعال، که دارای چهار رکن «فراهمی»، «دسترسی»، «سلامت و مصرف»، «تاب‌آوری (ثبات و پایداری)» می‌باشد.

سبد غذایی مطلوب: ترکیب اقلام غذایی که یک فرد باید روزانه برای حفظ سلامت و برخورداری از یک زندگی سالم و فعال مصرف کند.

چشم‌انداز ۱۴۱۱

برخورداری از امنیت غذایی با تکیه حداکثری به تولید داخل و ظرفیت‌ها و قابلیت‌های مردم‌محور از طریق:

افزایش ضریب نفوذ دانش ← ارتقای بهره‌وری ← اعتلای فرهنگ کشاورزی ←

دسترسی فیزیکی و اقتصادی آحاد جامعه به غذای کافی، سالم، ایمن، مغذی، با اصالت، حلال، طیب و با کیفیت بر مبنای الگوی مصرف بهینه مبتنی بر سبد غذایی مطلوب با حفظ پایداری منابع پایه آب و خاک و حفظ تنوع زیست

اصول و مبانی ارزشی

۱.افزایش اقتدار و استقلال با عدم وابستگی در محصولات اساسی و راهبردی کشاورزی
۲.هماهنگی در سیاستگذاری‌های تأمین و تولید، عرضه و مصرف غذای حلال و سالم
۳.تأمین حداقل انرژی و پروتئین مورد نیاز سبد غذایی مطلوب مردم
۴.رعایت کرامت انسانی افراد در دسترسی به غذای کافی
۵.رعایت عدالت بین نسلی در توسعه کشاورزی، حفاظت از منابع پایه، تعادل زیست‌بوم‌ها و مهار عوامل ناپایداری
۶.توجه به رویکردهای تحولی و جهادی جهش‌آفرین در توسعه کشاورزی
۷.اولویت‌دهی به رویکردهای اقتصادی و مبتنی بر بازار در برابر رویکردهای حمایتی در توسعه کشاورزی
۸.سیاستگذاری باثبات و قابل پیش‌بینی بودن بازارهای محصولات کشاورزی
۹.جهت‌دهی به حمایت‌ها در راستای تولید بهره‌ور و ارتقای دانش و فناوری و اشتغال دانش‌بنیان
۱۰.توسعه تحقیقات بخش کشاورزی
۱۱.ارتقای سطح مشارکت‌های اجتماعی سازمان‌های مردم‌نهاد و تشکل‌های غیردولتی
۱۲.توجه به جایگاه اجتماعی کشاورزان و کشاورزی
۱۳.ارتقای شاخص‌های کیفیت و سلامت غذا در کل اجزای زنجیره ارزش
۱۴.حاکمیت فرهنگ مطلوب غذایی و پرهیز از اسراف غذا
۱۵.حرکت به سمت مدیریت جهادی و حکمرانی مردمی، واگذاری مسئولیت‌ها و اختیارات مناطق به نهادهای محلی
۱۶.چابک‌سازی ساختار بخش کشاورزی و استفاده حداکثری از توان بخش غیردولتی

۱ رکن فراهمی غذا

شاخص‌های اهداف

کل تولیدات کشاورزی / کل تولیدات کشاورزی غیرگلخانه‌ای / کل تولیدات در گلخانه‌ها / ضریب خودکفایی انرژی کشور / ضریب خودکفایی پروتئین کشور / تولید سیب‌زمینی، سبزی و صیفی، علوفه خشبی، گوشت مرغ، شیر، تخم‌مرغ و عسل / تولید گندم، شکر، حبوبات و جو دانه‌ای / کل تولید آبزیان / درصد بذور هیبریدی تولید داخل از کل بذور هیبریدی مصرف‌شده / ضریب خودکفایی در واکسن‌های طیور و آبزیان / ضریب مکانیزاسیون کشاورزی / نسبت میزان تلفات و ضایعات از کل تولید محصولات داخل کشور / سهم سرمایه‌گذاری انجام‌شده در بخش کشاورزی به سرمایه‌گذاری انجام‌شده در کل اقتصاد / تعداد فروش یا تعداد کارکنان شرکت‌های دانش‌بنیان بخش کشاورزی / نسبت محصولات فرآوری‌شده به تولید محصولات خام کشاورزی در ایران / میزان کشاورزی حفاظتی / شاخص بهره‌وری کل بخش کشاورزی بر اساس ارزش افزوده / برآورد میزان تولید (بالفعل) صنایع غذایی

راهبردهای ملی

راهبرد ۱.کاهش خلأ عملکرد و اجرای الگوی بهینه کشت
راهبرد ۲.توسعه ظرفیت‌های بومی و افزایش ضریب خودکفایی در حوزه نهاده‌های مورد نیاز
راهبرد ۳.توسعه سرمایه‌گذاری و اتخاذ سیاست‌های حمایتی در بخش کشاورزی
راهبرد ۴.بهبود مدیریت کلان کشاورزی با مشارکت تشکل‌های قانونی و فراگیر، ارتقای نظام آمار و اصلاح نظام بهره‌برداری
راهبرد ۵.طبقه‌بندی مشاغل، تقویت نظام تعیین صلاحیت حرفه‌ای و توانمندسازی منابع انسانی
راهبرد ۶.ارتقای زیست‌بوم نوآوری حوزه امنیت غذایی
راهبرد ۷.رصد، شناسایی و توسعه فناوری‌های نوظهور، تحول‌آفرین و آینده‌ساز
راهبرد ۸.کاهش ضایعات و ایجاد ارزش افزوده بالاتر از بقایای محصولات کشاورزی، توسعه نظام فرآوری و کشت صنعتی
راهبرد ۹.ساماندهی تجارت نهاده‌ها و محصولات کشاورزی، بهبود دیپلماسی غذایی، رصد وضعیت امنیت غذایی و تحولات بازار غذایی کشورها، کنترل قاچاق، تقویت ذخایر راهبردی و استفاده از ظرفیت‌های تولید فراسرزمینی

اقدامات ملی

۱.برنامه‌ریزی خودکفایی در محصولات راهبردی
۲.برنامه‌ریزی خودکفایی در نهاده‌های راهبردی
۳.توسعه شهرک‌های کشاورزی گلخانه‌ای
۴.حمایت هدفمند از توسعه گلخانه‌ها
۵.تنظیم تولید و عرضه محصولات سبزی و صیفی متناسب با تقاضا در طول سال
۶.توسعه سیستم‌های نوین آبیاری و افزایش ضریب مکانیزاسیون
۷.تسهیل مقررات بهره‌برداری از آب‌های ساحلی، توسعه سیستم‌های متراکم و استفاده از دانش و فناوری در خودکفایی در تجهیزات
۸.حمایت از ایجاد و تکمیل زنجیره ارزش آبزیان پرورشی
۹.حفاظت از ذخایر ژنتیکی آبزیان، بازسازی منابع و احیای زیستگاه‌ها، حفاظت از مناطق نوزادگاهی و رهاسازی بچه ماهی در دریا
۱۰.تعیین ذخایر انواع آبزیان
۱۱.توسعه بهره‌گیری از ظرفیت آب‌های داخلی برای پرورش ماهی
۱۲.تقویت زیرساخت‌ها، بنادر، اسکله‌ها و ناوگان صیادی به‌منظور توسعه صید مسئولانه
۱۳.به‌نژادی دام، حفظ تنوع ژنتیکی دام‌های بومی و تنوع‌بخشی به نژادهای اصلاح‌شده
۱۴.استفاده از سایر منابع علوفه‌ای برای تولید گوشت قرمز
۱۵.توسعه نظام جیره‌نویسی تغذیه دام و طیور
۱۶.کاهش ضریب تبدیل خوراک طیور و کاهش هزینه تمام‌شده از طریق بهره‌گیری از فناوری‌های نوین
۱۷.ارزش‌افزایی محصولات جانبی کشتار دام و طیور و کاهش ضایعات و پسماندها
۱۸.توسعه صنایع جانبی و پشتیبان زنجیره ارزش تولید مرغ و تخم‌مرغ
۱۹.توسعه و ارتقای زنجیره یکپارچه صنعت مرغ
۲۰.افزایش تولید تخم‌مرغ
۲۱.اصلاح الگوی توسعه باغ‌های کشور
۲۲.بهبود مدیریت باغ‌ها
۲۳.نوسازی باغ‌های مسن و فرسوده
۲۴.کاهش وابستگی تولید شیر به علوفه‌های پرآب‌بر و کنجاله سویا
۲۵.افزایش بهره‌وری تولید شیر
۲۶.تکمیل زنجیره تولید و ارزش صنعت شیر و فراورده‌های لبنی
۲۷.توسعه فناوری‌های تولید و عرضه شیر و فراورده‌های لبنی
۲۸.توسعه کیفی صنعت زنبورداری
۲۹.جلوگیری از تقلب در تولید و عرضه عسل و محصولات جانبی
۳۰.جلوگیری از قاچاق دارو، ژل رویال، ملکه و ورود بیماری‌های قرنطینه‌ای ویروسی جدید
۳۱.کاهش وابستگی به بذور هیبرید وارداتی و ارتقای توانمندی‌های تولید داخل
۳۲.حمایت از سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و توسعه نظام تولید بذر و حمایت از صادرات بذر
۳۳.حمایت از توسعه نظام کشت نشایی
۳۴.استفاده از بخش خصوصی و دانش‌بنیان در توسعه ماشین‌آلات نشاکاری
۳۵.استفاده از ظرفیت فراگوی برای جایگزینی بخشی از خوراک دام و طیور
۳۶.استفاده از ذخایر ژنتیکی زراعی و باغی در تولید ارقام جدید برای اقلیم‌های متفاوت و گلخانه
۳۷.ارتقای توانمندی تولید داخل بسترهای کشت گلخانه‌ای
۳۸.توسعه ارقام باغی جدید و مناسب، ارتقای نظام تأمین پایه، پیوندک و نهال گواهی‌شده و نظارت بر نهالستان‌ها، جلوگیری از تولید نهال‌های غیراستاندارد، توسعه صادرات نهال و تقویت خدمات قرنطینه‌ای
۳۹.سالم‌سازی هسته‌های اولیه ارقام تجاری باغی بومی
۴۰.دانش‌بنیان کردن تولید اندام‌های تکثیری و حمایت از تولید اندام تکثیری گیاهان زینتی در داخل
۴۱.ساماندهی صدور مجوز تولیدات کشت بافتی
۴۲.ارتقای نظام تولید خوراک دام و طیور صنعت
۴۳.حمایت از بومی‌سازی تولید و ارتقای کیفیت انواع کودها
۴۴.بهبود روش‌های مصرف کودهای آلی و زیستی و محرک‌های رشد
۴۵.تأمین مواد اولیه موردنیاز تولید کود و محرک‌های رشد
۴۶.حمایت از سرمایه‌گذاری تولید مواد مؤثره باکیفیت و افزودنی‌های آفت‌کش‌های شیمیایی
۴۷.تقویت نظارت بر کاربرد آفت‌کش‌ها
۴۸.توسعه روش‌های غیرشیمیایی و تلفیقی در مدیریت آفات
۴۹.ساماندهی توزیع کود
۵۰.توسعه آزمایشگاه‌های تجزیه خاک و گیاه
۵۱.حمایت از تولید و مصرف آفت‌کش‌ها و کودهای کم‌خطر زیستی
۵۲.ارتقای نظارت بر کیفیت آفت‌کش‌های وارداتی
۵۳.حمایت از ارتقای تجهیزات و ناوگان مصرف آفت‌کش‌ها
۵۴.خودکفایی در تولید واکسن‌های آبزیان، طیور و دام
۵۵.تدوین فارماکوپه داروهای دامی، توسعه نظام نظارت بر واکسن و داروهای دامی
۵۶.کاهش وابستگی به واردات مواد اولیه تولید دارو، سموم، اسیدهای آمینه، ویتامین‌ها و دیگر ریزمغذی‌ها
۵۷.توسعه تولید واکسن‌های نسل جدید و ایجاد بانک بذر واکسن
۵۸.تولید مکمل‌های خوراک دام، طیور و آبزیان
۵۹.توسعه تولید مرغ لاین و ارتقای ضریب خودکفایی در تولید جوجه اجداد گوشتی و حفاظت از نژادهای بومی
۶۰.تحول در نظام بیمه تخصصی بخش کشاورزی
۶۱.حمایت از ورود بخش خصوصی و تعاونی‌ها به خدمات بیمه‌ای بخش کشاورزی
۶۲.استانداردسازی قراردادهای کار کشاورزی به‌منظور ارائه پوشش‌های بیمه‌ای تأمین اجتماعی
۶۳.افزایش استفاده از ظرفیت بورس کالا و بازارهای سلف در محصولات و نهاده‌های کشاورزی
۶۴.استفاده حداکثری از ظرفیت صندوق توسعه ملی برای افزایش سرمایه‌گذاری
۶۵.توسعه صندوق حمایت از سرمایه‌گذاری محل تعرفه گمرکی محصولات کشاورزی
۶۶.حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری زیربنایی در انواع شهرک‌های کشاورزی و تسهیل صدور مجوزها
۶۷.رفع محدودیت‌های توسعه سرمایه‌گذاری خطرپذیر و سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش کشاورزی و استفاده بیشتر از ظرفیت بورس و فرابورس
۶۸.شفاف‌سازی و منطقی کردن حمایت‌های قیمتی و غیرقیمتی بخش کشاورزی به تفکیک حمایت از تولیدکننده و حمایت از مصرف‌کننده
۶۹.حمایت از توسعه نظام‌های بهره‌برداری کشاورزی دانش‌بنیان
۷۰. سازماندهی و توانمندسازی تشکل‌های صنفی و تخصصی و شرکت‌های تعاونی
۷۱.چابک‌سازی دولت در بخش کشاورزی و مشارکت‌جویی تشکل‌ها در برنامه‌ریزی
۷۲.تنقیح قوانین و مقررات بخش کشاورزی به منظور رفع موانع تولید
۷۳.ایجاد نظام جامع آمار و اطلاعات بخش کشاورزی
۷۴.ایجاد نسخه پشتیبان برای بانک‌های ژن مرتبط با حوزه امنیت غذایی
۷۵.ایجاد سازوکار قانونی برای رفع تعارض منافع تولیدکننده، بهره‌بردار و ناظر
۷۶.تجهیز و هم‌افزا کردن یگان‌های حفاظت، نظارت و ساماندهی صید و کنترل شناورهای صیادی فاقد هویت و صید غیرقانونی و غیرمجاز
۷۷.طبقه‌بندی مشاغل کشاورزی، شناسنامه‌دار کردن کشاورزان و منابع تحت مدیریت آنها
۷۸.ایجاد نظام تعیین و ارتقای صلاحیت‌های شغلی بهره¬برداران بخش کشاورزی
۷۹.ایجاد نظام تربیت نیروی انسانی موردنیاز
۸۰.افزایش سهم انواع برنامه¬های ترویجی حوزه کشاورزی در شبکه‌های اصلی رسانه ملی
۸۱.تبیین و تکریم نقش ممتاز کشاورزی و کشاورزان در کشور
۸۲.تدقیق حوزه فعالیت و مصادیق تحقیقات دولتی
۸۳.زمینه‌سازی افزایش نقش بخش خصوصی در تحقیقات دارای توجیه اقتصادی
۸۴.حمایت از تحقیق و توسعه و تجاری‌سازی فناوری در بخش خصوصی
۸۵.ساماندهی تحقیقات دولتی
۸۶.پوشش ریسک استفاده آزمایشی
از فناوری‌های نوین از طریق توسعه صندوق‌ها
۸۷.تقسیم کار ملی پژوهش در بخش کشاورزی
۸۸.تسهیل شرایط انتقال تجربه میان مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی و دانش‌بنیان
۸۹.اصلاح آیین‌نامه ارتقای و ترفیع اعضای هیأت علمی دانشکده‌های کشاورزی
۹۰.ایجاد شبکه تجهیزات و زیرساخت‌های آزمایشگاهی
۹۱.توسعه ارتباطات بین‌المللی جهت تهیه، تعمیر و ارتقای تجهیزات آزمایشگاه‌ها
۹۲.توسعه کشاورزی هوشمند و دیجیتال
۹۳.بهره‌برداری از ظرفیت تولید گیاهان آبزی و جلبک‌ها
۹۴.امکان‌سازی تولید گوشت مصنوعی و...
۹۵.ایجاد تغییرات آب و هوایی با هدایت سامانه‌های بارشی در فصل گرم سال
۹۶.مصونیت‌بخشی و اجتناب از غافلگیری راهبردی در مواجهه با تهدیدات غذایی
۹۷.مدیریت یکپارچه در صنایع تبدیلی و تکمیلی به منظور تدوین نقشه راه توسعه صنایع غذایی
۹۸.حمایت از نوسازی ماشین‌آلات و تجهیزات صنایع تبدیلی و تکمیلی
۹۹.توسعه نشان‌های تجاری در سطوح ملی، منطقه‌ای و جهانی
۱۰۰.حمایت از فناوری نوین به منظور تولید و استفاده از مواد افزودنی مفید و بی‌خطر
۱۰۱.کاهش وابستگی به مواد اولیه وارداتی نگهداری، فرآوری و بسته‌بندی محصولات غذایی
۱۰۲.توسعه زنجیره سرد محصولات کشاورزی
۱۰۳.تولید دانش‌بنیان و صنعتی غذاهای بومی
۱۰۴.حمایت مؤثر از ارتقای ضریب مکانیزاسیون در تولید محصولات
۱۰۵.حمایت از توسعه تجهیزات، ماشین‌آلات و سکوهای موردنیاز هوشمندسازی کشاورزی
۱۰۶.به‌روزرسانی دوره‌ای گزارش نیازسنجی مکانیزاسیون در زنجیره ارزش محصولات
۱۰۷.حمایت از تعاونی‌ها، تشکل‌ها و شرکت‌های غیردولتی ارائه خدمات مکانیزاسیون کشاورزی
۱۰۸.به‌روزرسانی تجهیزات و آزمایشگاه‌ها برای آزمون و استانداردسازی ماشین‌های کشاورزی
۱۰۹.تعیین نقاط بحرانی و تولید فرآورده‌های با ارزش افزوده بالا از ضایعات با ایجاد نظام جامع اطلاعاتی هوشمند
۱۱۰.مدیریت یکپارچه بقایا، تلفات و ضایعات محصولات کشاورزی
۱۱۱.استفاده از شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور در مدیریت ضایعات و پسماند
۱۱۲.توسعه دیپلماسی غذایی به‌ویژه با کشورهای همسایه
۱۱۳.شناسایی حوزه‌های متأثر از تحریم در ارکان امنیت غذایی
۱۱۴.تفکیک تولید صادرات‌گرا از تولید برای بازار داخلی
۱۱۵.توسعه کشاورزی و دامداری فراسرزمینی
۱۱۶.تدوین برنامه‌های اجرایی کشاورزی فراسرزمینی
۱۱۷.ارتقای ضوابط بهداشتی‌قرنطینه‌ای در مرزها و مبادی کشور
۱۱۸.تبدیل کشور به محور تجاری منطقه در صنایع غذایی
۱۱۹.مهندسی مجدد و پویای نظام تعرفه‌ای
۱۲۰.بهبود زیرساخت‌ها و فرآیندها در پایانه‌ها و گمرکات
۱۲۱.ارتقای آزمایشگاه‌های کنترل کیفیت نهاده‌ها و محصولات وارداتی
۱۲۲.رصد و پایش شاخص‌ها، تحولات و بازار غذایی در سطح جهان
۱۲۳.مدیریت ذخایر راهبردی و ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های ذیربط
۱۲۴.تدقیق آمایش و آمار تعداد و ظرفیت سیلوها، انبارها، مخازن و سردخانه‌های محصولات غذایی
۱۲۵.جلوگیری از قاچاق محصولات و نهاده‌های کشاورزی
۱۲۶.تقویت ساختار وزارت جهاد و امور خارجه در دیپلماسی غذایی و تجارت محصولات کشاورزی

۲ رکن دسترسی به غذا

درصد کاهش سهم هزینه مواد غذایی مصرفی در مخارج خانوار شهری و روستایی

راهبرد ۱۰.بهره‌مندی عادلانه آحاد مردم از سبد غذایی سالم، مطلوب و کافی، کارآمدسازی نظام توزیع و قیمت، بهبود دسترسی فیزیکی و اقتصادی به غذا و حمایت از اقشار آسیب‌پذیر
راهبرد ۱۱. تکمیل زنجیره ارزش محصولات کشاورزی و غذایی

۱۲۷ .ساماندهی بازار محصولات
۱۲۸ .مدیریت هوشمند توزیع محصولات کشاورزی
۱۲۹ .ارتقای کارآمدی نظام تأمین و توزیع محصولات غذایی
۱۳۰ .متعادل‌سازی سهم هزینه غذا از هزینه خانوارها و افزایش سرانه دریافت انرژی، پروتئین و ریزمغذی‌ها در اقشار زیر خط فقر غذایی و اقشار آسیب‌پذیر تغذیه‌ای
۱۳۱ .ایجاد و تقویت گروه‌های خودیار و همیار محلی
۱۳۲ .تکمیل مقررات حمل‌ونقل محصولات کشاورزی و تکمیل زیرساخت‌ها
۱۳۳ .ساماندهی بازارهای داخلی و زنجیره تأمین
۱۳۴ .توسعه کشت قراردادی به منظور تقویت زنجیره ارزش محصولات کشاورزی
۱۳۵ .توسعه سکوهای مدیریت زنجیره تأمین برای جمع‌آوری، درجه‌بندی، بسته‌بندی، برچسب‌گذاری، بهبود حمل و نقل، انبارداری، ایجاد صنایع تبدیلی و تکمیلی
۱۳۶. حمایت از تکمیل زنجیره‌های ارزش کشاورزی

۳ رکن مصرف و سلامت غذا

نسبت افراد جامعه دارای اعتماد به ایمن بودن مواد غذایی / سهم پروتئین حیوانی و گیاهی از کل پروتئین مصرفی / شیوع سوءتغذیه در ایران / مصرف سرانه غذایی شکر / مصرف سرانه غذایی روغن / نسبت مواد غذایی دارای باقیمانده سموم دفع آفات نباتی، کودهای شیمیایی و فلزات سنگین بالاتر از حد تعیین‌شده در ضوابط فنی- بهداشتی و استانداردهای ملی / درصد وزنی محصولات خام کشاورزی پرمصرف گواهی‌شده به کل محصولات کشاورزی

راهبرد ۱۲.اصلاح الگوی مصرف غذا
راهبرد ۱۳.ارتقای شاخص‌های کیفیت و سلامت غذا در طول زنجیره ارزش و بهبود کیفیت آب آشامیدنی

۱۳۷.تقویت نظام هوشمند پایش و ارزیابی مستمر الگوی مصرف
۱۳۸.استقرار سبد غذایی و الگوی مصرف مطلوب ایرانی‌اسلامی در تعامل دوجانبه وزارت جهاد و بهداشت
۱۳۹.تقویت ساختار قانونی مناسب غذا و تغذیه در دستگاه‌های مسئول امنیت غذایی
۱۴۰.پایش دوره‌ای وضعیت آگاهی و سواد غذا و تغذیه‌ای جامعه
۱۴۱.بهبود کیفیت زنجیره گندم، آرد و نان
۱۴۲.آموزش و فرهنگ‌سازی ابعاد مختلف امنیت غذایی
۱۴۳.ارتقای دانش، نگرش و ارزش‌های جامعه در راستای امنیت غذایی پایدار
۱۴۴.فرهنگ‌سازی اهمیت امنیت غذایی، ارتقای دانش و مهارت‌های روز در سیاستگذاران و مدیران
۱۴۵.فرهنگ‌سازی، ترویج و گفتمان‌سازی برنامه‌های کلان کشور در حوزه امنیت غذایی
۱۴۶.فرهنگ‌سازی تولید و توزیع نهاده‌های سالم در تولید محصولات کشاورزی و غذایی، ارتقای فرهنگ تولید محصول سالم
۱۴۷.همکاری رسانه ملی در ترویج سبد غذایی مطلوب، اقتصادی و کم‌آب‌بر و آگاهی‌بخشی درباره خرید و مصرف مواد غذایی مفید
۱۴۸.فرهنگ‌سازی مصرف آبزیان و افزایش سرانه مصرف آن در سبد غذایی خانوار
۱۴۹.ترویج کشاورزی شهری
۱۵۰.افزایش دسترسی به مشاوره تغذیه
۱۵۱.حمایت از به‌کارگیری مؤلفه‌های فرهنگی بومی
۱۵۲.پایش، پیشگیری و کنترل انواع سوء تغذیه و بیماری‌های غیرواگیر مرتبط با تغذیه
۱۵۳.تأمین ریزمغذی‌های کلیدی در سبد غذایی از طریق اصلاح الگوی مصرف و تقویت شیر مدرسه، غنی‌سازی محصولات غذایی و مکمل‌یاری غذایی
۱۵۴.پژوهش در زمینه توسعه فرهنگ غذایی سالم و ایمن و گنجاندن مباحث امنیت غذایی در دروس دانش‌آموزان و دانشجویان
۱۵۵.تنوع‌بخشی غذایی و توجه به تولید و عرضه اقلام غذایی مورد نیاز غذاهای بومی‌سنتی و توسعه فرهنگ و دانش مصرف آن، تبادل فرهنگی در غذای سالم و کاهش آسیب‌پذیری‌های ناشی از گسترش فرهنگ غذایی بیگانه‌ی ناسالم و جلوگیری از تغییر هدفمند ذائقه مصرفی مردم
۱۵۶.ممنوعیت تبلیغات محصولات غذایی تهدیدکننده سلامت در رسانه‌های جمعی و تبلیغ محصولات جایگزین
۱۵۷.تدوین ضوابط بهداشتی و تعیین میزان حداکثر مجاز مخاطرات و باقیمانده‌ها
۱۵۸.ایجاد نظام هوشمند پایش و ارزیابی مستمر مخاطرات بهداشتی در محصولات گیاهی، دامی و مواد غذایی فرآوری‌شده
۱۵۹.ساماندهی نظام عرضه داروهای دامپزشکی و آفت‌کش‌ها
۱۶۰.به‌روزرسانی استانداردهای ملی سلامت محصولات کشاورزی خام و فراوری‌شده، ارتقای کنترل کیفیت فرایند تولید محصولات کشاورزی گواهی‌شده و ارگانیک و توسعه عرضه محصولات گواهی‌شده و دارای برچسب
۱۶۱.ارتقای استانداردهای بهداشتی کشتارگاه‌ها
۱۶۲.تقویت ساختارهای پایش و ارتقای سلامت محصولات خام گیاهی در وزارت جهاد کشاورزی
۱۶۳.گفتمان‌سازی ارتقای سلامت در زنجیره ارزش غذا در سیاستگذاران و برنامه‌ریزان
۱۶۴.برنامه‌ریزی یکپارچه و متمرکز و شفاف‌سازی وظایف دستگاه‌های مسئول سلامت و بهداشت غذا در زنجیره ارزش
۱۶۵.تقویت نظام ثبت، گزارش و هشدار سریع بیماری‌های غذازاد، بیوتروریسم، طغیان‌های با منشأ مواد غذایی و مصون‌سازی محصولات غذایی در برابر انواع تهدیدات
۱۶۶.به‌روزرسانی ضوابط بهداشتی در مراکز تولید، استحصال، فراوری و بسته‌بندی، حمل‌ونقل، نگهداری و عرضه محصولات خام گیاهی، فرآورده‌های خام دامی و محصولات غذایی
۱۶۷.ایجاد نظام ملی کنترل کیفیت مواد اولیه و خام و مواد افزودنی و نگهدارنده در صنایع غذایی و محصولات غذایی فرآوری شده
۱۶۸.نظارت بر استفاده از مواد اولیه با کیفیت در تولید آفت‌کش‌ها، کودها و داروهای دامپزشکی
۱۶۹.ایجاد نظام بهداشتی برای کلیه تولیدات غذایی خام و فراوری‌شده سنتی و غیرصنعتی
۱۷۰.توسعه و ارتقای اعتباربخشی آزمایشگاه‌ها برای پایش آلاینده‌ها و مخاطرات مواد غذایی
۱۷۱.توسعه نظام رتبه‌بندی کیفیت و سلامت محصولات کشاورزی و غذایی
۱۷۲.حمایت از ارتقای کمی و کیفی مکمل‌های تغذیه‌ای ساخت داخل
۱۷۳.تأمین کامل آب آشامیدنی سالم و بهداشتی و ارتقای کیفیت آن
۱۷۴.اصلاح مقررات و مجازات‌های بازدارنده در خصوص تولید و عرضه محصولات غذایی غیرمجاز، ناچاق و تقلبی تهدیدکننده سلامت
۱۷۵.تقویت برنامه پایش، نظارت و کنترل دائمی محصولات و مواد غذایی تراریخته
۱۷۶.تدوین و تصویب قانون جامع سلامت مواد غذایی

۴ رکن تاب‌آوری

بهره‌وری آب (کیلوگرم ماده خشک بر مترمکعب) / راندمان آبیاری / کل آب مصرفی در کشاورزی/ بیلان منفی آب‌های زیرزمینی / میزان اراضی آبی برخوردار از سیستم‌های نوین آبیاری / سطح کل عملیات مرتع‌داری / درصد خاک‌های دارای کمتر از یک درصد ماده آلی / میزان فرسایش خاک (آبی و بادی)

راهبرد ۱۴.حکمرانی کارآمد در حوزه آب
راهبرد ۱۵.حکمرانی مناسب و مدیریت جامع خاک
راهبرد ۱۶.سازگاری با پدیده تغییر اقلیم و مدیریت حوادث غیرمترقبه و شرایط اضطرار
راهبرد ۱۷.حفظ توان اکولوژیک و جلوگیری از تغییر کاربری جنگل‌ها و مراتع و جلوگیری از گسترش پدیده بیابان‌زایی
راهبرد ۱۸.توجه به عمران و توسعه روستایی و ارتقای زندگی عشایر به عنوان کانون تولید محصولات کشاورزی
راهبرد ۱۹.مدیریت تنش‌های جمعیتی و مؤلفه‌های اجتماعی مؤثر در امنیت غذایی

۱۷۷.مدیریت دانش‌بنیان، کارآمد و یکپارچه منابع آب
۱۷۸.استقرار الگوی کشت بر مبنای توان اکولوژیک حوضه‌های آبخیز و آب قابل برنامه‌ریزی
۱۷۹.توسعه عملیات آبخیزداری و آبخوان‌داری در چارچوب مدیریت جامع حوضه‌های آبخیز
۱۸۰.بهبود نظام سنجش، پایش و ارزیابی منابع و مصارف آب کشور
۱۸۱.تعادل‌بخشی به سفره‌های آب زیرزمینی و منابع آب سطحی و مسلوب‌المنفعه نمودن چاه‌های غیرمجاز
۱۸۲.تکمیل و نوسازی شبکه‌های آبیاری و زهکشی
۱۸۳.توسعه الگوهای شوروزری در تولید محصولات کشاورزی و معرفی ارقام جدید مقاوم به شوری
۱۸۴.استحصال آب بیشتر از کاهش تبخیر، کنترل سیلاب‌ها، آب‌های سبز و نامتعارف و بازچرخانی
۱۸۵.احیا و نوسازی قنات‌ها
۱۸۶.انتقال صنایع آب‌بر به نزدیکی سواحل و پایانه‌های صادراتی
۱۸۷.جایگزینی تولید برق از منابع آبی و استفاده از سایر انرژی‌ها
۱۸۸.سیاستگذاری ساماندهی صادرات و واردات آب مجازی
۱۸۹.بازنگری در احداث و بهره‌برداری از سدهای کشور
۱۹۰.تأمین آب تالاب‌ها و سامانه‌های محیط زیستی
۱۹۱.جلوگیری از انواع آلودگی‌های منابع آبی داخلی و ساحلی
۱۹۲.جلوگیری از خرد شدن و تغییر کاربری اراضی زراعی و باغی
۱۹۳.توسعه کشاورزی حفاظتی
۱۹۴.ارتقای شاخص‌های حاصلخیزی خاک و مواد آلی خاک
۱۹۵.تهیه نقشه¬های مدیریت‌پذیر (۱:۲۵۰۰۰۰)، پایش خاک‌های کشور و کاهش شوری و آلودگی‌های فیزیکی، شیمیایی و زیستی خاک
۱۹۶.افزایش ضریب نفوذ دشت و فناوری، تجهیز زیرساخت‌های هواشناسی و اطلاع‌رسانی هوشمند
۱۹۷.ایجاد سامانه پیش‌بینی و هشدار مخاطرات اقلیمی و حوادث غیرمترقبه در کشاورزی
۱۹۸.ارائه گزارش‌های دوره‌ای پیش‌بینی موارد آسیب‌پذیری بخش کشاورزی و غذا در تغییر اقلیم و اتخاذ راهکارهای فناورانه و نوآورانه
۱۹۹.تقویت امکانات تشخیصی قرنطینه‌ای و مرزبانی زیستی منطبق با اصول نوین پدافند غیرعامل
۲۰۰.تعیین میزان وابستگی تولید محصولات کشاورزی به اقلیم و برنامه‌ریزی کاهش اثرات و سازگاری با تغییر اقلیم
۲۰۱.حفاظت و مدیریت پایدار منابع طبیعی و افزایش توان اکولوژیک در قالب طرح‌های جنگل‌داری، مرتع‌داری و بیابان‌زدایی
۲۰۲.ارزش‌گذاری اقتصادی کارکردها و خدمات اکوسیستمی در حساب‌های ملی
۲۰۳.غنی‌سازی مراتع با تأکید بر ارتقای دانش و فناوری و توسعه زیرساخت و تجهیزات مورد نیاز
۲۰۴.هوشمندسازی نظام سنجش، پایش و ارزیابی منابع طبیعی و ارزیابی اثربخشی فعالیت‌های اجرایی حوزه
۲۰۵.تعهید مشارکت بهره‌برداران در حفاظت، احیای و بهره‌برداری مسئولانه از منابع طبیعی و تدوین مقررات
۲۰۶.مهار عوامل ناپایداری منابع طبیعی و بیابان‌زا و فرسایش خاک
۲۰۷.تبدیل حفاظت از منابع طبیعی به فرهنگ عمومی
۲۰۸.ارتقای فرهنگ مدیریت دانش‌بنیان تولید و امانت‌مداری در بهره‌برداری از منابع پایه تولید
۲۰۹.ارزیابی اثرات برنامه‌های توسعه کشور بر محیط زیست و منابع طبیعی
۲۱۰.استعدادیابی و شناسایی اراضی مستعد توسعه زراعت چوب و تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز
۲۱۱.مدیریت واحد توسعه روستایی و عشایری
۲۱۲.طراحی الگوی مناسب توسعه روستایی و عشایری تولیدمحور با تأکید بر جلوگیری از یکجانشینی عشایر و تبدیل روستا به شهر
۲۱۳.کاهش فاصله برخورداری مناطق روستایی و عشایری با شهری و جلوگیری از رها کردن شغل کشاورزی و مهاجرت بی‌رویه
۲۱۴.طراحی الگوی توسعه گردشگری کشاورزی
۲۱۵.ارائه فرصت‌های سرمایه‌گذاری سودآور به روستائیان، حمایت از سرمایه‌گذاری و اعطای تسهیلات افزایش فرصت‌های شغلی و تنوع‌بخشی به مشاغل روستایی و عشایری
۲۱۶.توسعه نظام ترویج روستایی در بخش کشاورزی
۲۱۷.توانمندسازی زنان به‌ویژه زنان روستایی، عشایر و حاشیه شهرها در زمینه غذا و تغذیه سالم
۲۱۸.شناسایی دانش‌های بومی و میراث غنی کشاورزی ایران و تلفیق آن‌ها با دانش‌های نوین
۲۱۹.آینده پژوهی و رصد تغییرات جمعیتی و برآورد نیازهای تغذیه‌ای جامعه ایرانی
۲۲۰.ساماندهی تنش‌های جمعیتی و کنترل مهاجرت‌های بی‌رویه به شهرها و مناطق شمالی و حاصلخیز
۲۲۱.بازتوزیع جغرافیایی جمعیت در سواحل خلیج‌فارس و دریای عمان